

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002590

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 08.07.2026 № 237

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ях'яєв Зелімхан Сайд-Магомедович

2. Zelimkhan S. Yakhiaiev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-7706-9575

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 22-06-2026

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13690

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.16.

Тема дисертації:

1. Конституційно-правове регулювання організаційних форм діяльності Верховної Ради України.
2. Constitutional and legal regulation of the organizational forms of activity of the Verkhovna Rada of Ukraine.

Реферат/анотація:

1. Представлена робота присвячена комплексному аналізу організаційних форм діяльності Верховної Ради України як необхідної умови ефективного функціонування парламенту й виконання його конституційних повноважень. Актуальність теми зумовлена потребою вдосконалення конституційно-правового регулювання організації парламентської діяльності в умовах розвитку українського парламентаризму, конституційних трансформацій, посилення ролі парламентського контролю й необхідності забезпечення плідної роботи Верховної Ради України. У дисертації розглянуто теоретичні засади організаційних форм діяльності парламенту як способу впорядкування й зовнішнього вираження його функціонування. Проаналізовано зміст понять «організація» і «форма», а також наукові підходи до розуміння організаційних форм діяльності органів державної влади. Обґрунтовано їх самостійний характер і значення для забезпечення узгодженості діяльності парламенту, його органів і посадових осіб. Розкрито роль організаційних форм як інструменту

структуризації парламентської діяльності, використання якого створює умови для належного виконання законодавчої, контрольної та інших функцій парламенту. Проаналізовано історичний розвиток організаційних форм діяльності Верховної Ради України в контексті становлення української державності й конституційних перетворень. Встановлено, що еволюція організації роботи парламенту відображає процес інституційного становлення парламентаризму, ускладнення внутрішньої структури парламенту, а також зміну ролі його органів, зокрема, парламентських комітетів і комісій. Продемонстровано, що розвиток організаційних форм діяльності парламенту безпосередньо пов'язаний із формуванням сучасної моделі державного устрою України. Проведено порівняльно-правовий аналіз організаційних форм діяльності парламентів зарубіжних держав. Виокремлено особливості сесійної та безперервної організації парламентської діяльності, порядок скликання сесій, проведення засідань і діяльності парламентських органів у міжсесійний період. Узагальнено зарубіжний досвід, що дозволило виявити різноманітність організаційних моделей парламентської діяльності, їх вплив на ефективність виконання повноважень парламенту й значення для забезпечення парламентського контролю. Досліджено конституційно-правове закріплення організаційних форм діяльності Верховної Ради України. Проаналізовано положення Конституції України, Регламенту Верховної Ради України, інших нормативно-правових актів і рішень Конституційного Суду України, що визначають порядок організації роботи парламенту. Розкрито особливості сесійної організації діяльності Верховної Ради України, порядок проведення засідань, роль парламентських органів і посадових осіб у забезпеченні функціонування парламенту, а також значення правового регулювання для забезпечення стабільності та безперервності парламентської діяльності. Розглянуто систему організаційних форм діяльності Верховної Ради України та їх поділ на основні й допоміжні. Обґрунтовано, що сесія є базовою організаційною формою діяльності парламенту, яка забезпечує виконання ним повноважень і об'єднує інші форми парламентської діяльності. З'ясовано її значення як організаційної основи функціонування Верховної Ради України і виконання нею законодавчої, установчої та контрольної функцій. Досліджено парламентські слухання як самостійну організаційну форму діяльності Верховної Ради України, встановлено їх місце в системі організаційних форм і роль у забезпеченні взаємодії парламенту з суспільством. Розкрито їх значення як інструменту парламентського контролю й форми обговорення суспільно важливих питань із залученням широкого кола учасників. За результатами проведеного аналізу сформульовано пропозиції щодо вдосконалення конституційно-правової регламентації організаційних форм діяльності Верховної Ради України, зокрема, шляхом розвитку нормативної основи їх функціонування, удосконалення організації діяльності парламентських органів і підвищення ефективності парламентського контролю. Зроблено висновок, що оптимізація правового регулювання організаційних форм діяльності парламенту є важливою передумовою підвищення ефективності функціонування Верховної Ради України й розвитку парламентаризму в Україні. Дисертація є першим у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням організаційних форм діяльності Верховної Ради України як самостійної юридичної категорії. Обґрунтовано їх відмінність від правових форм, визначено провідну роль сесії, систематизовано правові засади їх регламентації та запропоновано напрями вдосконалення законодавства. Наведені авторські визначення ключових понять: «сесія», «організаційні форми діяльності», «парламентські слухання». Обґрунтовано двоїстий характер засідань підкомітетів і робочих груп: як самостійних організаційних форм роботи цих органів та організаційних форм роботи Верховної Ради України.

2. The dissertation research is devoted to a comprehensive analysis of the organizational forms of activity of the Verkhovna Rada of Ukraine as a necessary condition for the effective functioning of parliament and the fulfillment of its constitutional powers. The relevance of the topic is determined by the need to improve the constitutional and legal regulation of the organization of parliamentary activity in the context of the development of Ukrainian parliamentarism, constitutional transformations, strengthening the role of parliamentary control, and the need to ensure the effective functioning of the Verkhovna Rada of Ukraine. This dissertation examines the theoretical foundations of the organizational forms of parliamentary activity as a means of organizing and externally expressing its functioning. The content of the concepts of "organization" and "form" is analyzed, as well as scientific approaches to understanding the organizational forms of activity of state authorities. Their independent

nature and significance for ensuring the coordination of the activities of parliament, its bodies, and officials are substantiated. The role of organizational forms as a tool for structuring parliamentary activity, which creates conditions for the proper implementation of the legislative, control, and other functions of parliament, is revealed. The historical development of the organizational forms of the Verkhovna Rada of Ukraine is analyzed in the context of the formation of Ukrainian statehood and constitutional reforms. It has been established that the evolution of the organization of the parliament's work reflects the process of institutional formation of parliamentarism, the complication of the internal structure of the parliament, as well as the change in the role of its bodies, in particular parliamentary committees and commissions. It is shown that the development of the organizational forms of parliamentary activity is directly related to the formation of the modern model of the state system of Ukraine. A comparative legal analysis of the organizational forms of parliamentary activity in foreign states has been carried out. The peculiarities of the session and continuous organization of parliamentary activity, the procedure for convening sessions, holding meetings, and the activities of parliamentary bodies during the intersessional period have been established. The generalization of foreign experience has made it possible to identify the diversity of organizational models of parliamentary activity, their impact on the effectiveness of the exercise of parliamentary powers, and their significance for ensuring parliamentary control. The constitutional and legal framework of the organizational forms of the Verkhovna Rada of Ukraine has been studied. The provisions of the Constitution of Ukraine, the Regulations of the Verkhovna Rada of Ukraine, other normative and legal acts, and decisions of the Constitutional Court of Ukraine that determine the procedure for organizing the work of parliament have been analyzed. The peculiarities of the session organization of the Verkhovna Rada of Ukraine, the procedure for holding meetings, the role of parliamentary bodies and officials in ensuring the functioning of parliament, as well as the importance of legal regulation for ensuring the stability and continuity of parliamentary activity are revealed. The system of organizational forms of the Verkhovna Rada of Ukraine and their division into primary and auxiliary forms is considered. It is substantiated that a session is the basic organizational form of parliamentary activity, which ensures the exercise of its powers and unites other forms of parliamentary activity. Its significance as the organizational basis for the functioning of the Verkhovna Rada of Ukraine and the implementation of its legislative, constituent, and control functions is determined. Parliamentary hearings were studied as an independent organizational form of activity of the Verkhovna Rada of Ukraine, their place in the system of organizational forms and their role in ensuring interaction between parliament and society were established. Their significance as an instrument of parliamentary control and a form of discussion of socially important issues with the involvement of a wide range of participants was revealed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Ях'яєв З. С.-М. Шляхи вдосконалення правової організації діяльності комітетів Верховної Ради України. Державне будівництво та місцеве самоврядування//Б. 2023. Вип. 46. С. 386-399.
- 2. Ях'яєв З. С.-М. Порівняльно-правовий аналіз діяльності парламенту під час сесії та в міжсесійний період: на прикладі Норвегії, Іспанії, Марокко та Китаю. Державне будівництво та місцеве самоврядування//Б. 2024. Вип. 48. С. 360-371.
- 3. Ях'яєв З. С.-М. Історичний розвиток організації засідань Верховної Ради України: загальні положення та перша сесія. Державне будівництво та місцеве самоврядування//Б. 2025. Вип. 49. С. 323-334.

- 4. Ях'яєв З. С.-М. Роль та місце регламенту Верховної Ради України в системі правового регулювання організаційних форм діяльності Верховної Ради України. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки»//Б. 2025. № 12. С. 129-134.
- 5. Ях'яєв З. С.-М. Деякі аспекти організаційних форм парламенту під час дії воєнного стану. Конституційне право ЄС в аспекті євроінтеграції України: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21 квітня 2023 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 139-143.
- 6. Ях'яєв З. С.-М. Організаційні форми діяльності парламенту в зарубіжних країнах., Європейський вимір Конституції: розширюючи горизонти державного та муніципального розвитку: зб. наук. статей за матеріалами наук. практ. конф. (м. Харків, 27 черв. 2024 р.) / редкол.: С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова та ін. – Харків, 2024. С 166-171.
- 7. Ях'яєв З. С.-М. Організаційні форми роботи Верховної Ради України: теоретичний аспект. Європейський вектор розвитку муніципальної влади України: тези доповідей та наукових повідомлень Всеукраїнського круглого столу (м. Харків, 4 грудня 2024 р.) / За заг. ред. О. Ю. Лялюка. Х. : Видавництво Іванченка І.С., 2024. С. 119-121.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000966

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петришина Марина Олександрівна

2. Marina O. Petryshyna

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5702-0112

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щебетун Ірина Степанівна
2. Iryna S. Shchebetun

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9749-7559**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Донецький національний університет імені Василя Стуса**Код за ЄДРПОУ:** 02070803**Місцезнаходження:** вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Зозуля Олександр Ігорович
2. Oleksandr I. Zozulia

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-5428-4622**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України**Код за ЄДРПОУ:** 25858474**Місцезнаходження:** вул. Чернишевська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство юстиції України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Стешенко Тетяна Віталіївна
2. Tetyana V. Steshenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-2002-454X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чиркін Антон Сергійович

2. Anton S. Chyrkin

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3777-4515

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Яковюк Іван Васильович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Яковюк Іван Васильович

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна